

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 69
131 07 Nacka

Mål M 7034-18

SMA Mineral AB, tillstånd till täktverksamhet m m vid Klintebys och Snögrinde stenbrott, Klintehamn, Gotlands kommun

Överklagande av Mark- och miljödomstolens dom 2019-12-12. Utveckling av talan.

Naturskyddsföreningen Gotland har 2019-12-13 överklagat Mark- och miljödomstolens dom eftersom vi anser att domstolen inte har dömt rätt. Nedan utvecklas vår talan.

Vi refererar till vårt yttrande 2019-06-03 (aktbilaga 52) och står fast vid vad vi där har anfört.

Vi anmärker på att domstolen inte har kommenterat vad vi har anfört beträffande behovsanalys, utsläpp till luft samt redovisning av nollalternativet (sidorna 1-, 3- och 4- i vårt yttrande).

Vidare har vi följande anmärkningar där vi anser att domstolen inte har dömt rätt (samma avsnittsnumrering som i domen).

Artskydd

Föreningen anser att domstolens bedömning avseende vissa skyddade arter, förslag till bevarandeåtgärder och behov av dispens från artskyddsförordningen är felaktig.

Av domen (sidan 115-) framgår att för ett antal arter som är nationellt eller regionalt mycket sällsynta, rödlistade och/eller omfattas av artskyddsförordningen kan stenbrytningen riskera att påverka deras bevarandestatus, åtminstone lokalt. Det gäller t ex bergguy, lundsångare, dåmgräsfjäril, svartfläckig blåvinge, sammetsbockrot, svartpälsbi, stor granspindling och slemringad vaxskivling. För att kompensera för de livsmiljöer som försvinner avser bolaget att skapa nya miljöer som ska ge goda livsbetingelser för de mest skyddsvärda arterna. Domstolen bedömer att de föreslagna åtgärderna är lämpliga och att verksamheten sammantaget inte påverkar bevarandestatusen för de angivna arterna.

Vi anser att bedömningen är felaktig, bland annat eftersom SMA själva anger att verksamheten riskerar att påverka deras bevarandestatus. Samtidigt anser vi det osäkert att arterna / individerna kommer att hitta till de nyskapade miljöerna och etablera sig där. Vi anser att risken är stor att de

störs bort från området eller inte överlever i den förändrade miljön, vilket hotar deras bevarandestatus. Vi anser vidare att, om tillstånd ges, det krävs dispens från förbuden i artskyddsförordningen vilket SMA inte har sökt.

Vad gäller artskyddsfrågorna stöder vi vad som anförs av GBH Miljörätt (aktbilaga 45, sidan 13-19) och har samma uppfattning som där framförs.

Påverkan på yt- och grundvatten

Föreningen anser att domstolens bedömning avseende påverkan på främst grundvatten är alltför osäker och att riskerna för betydande negativ påverkan på såväl kvantitet som kvalitet inte är tillräckligt utredda.

Som vi framfört i vårt yttrande är grundvattenmodellen som redovisas i ansökan, och vars resultat ansökan vilar på, bara är en förenklad bild av verkligheten och rymmer därför betydande osäkerheter. Vi har därför efterlyst en bedömning av oberoende sakkunniga ("second opinion") vilket domstolen inte har kommenterat. Vi har påmint om erfarenheterna från Nordkalks och SMA:s ansökningar om kalktäkter vid Bunge där olika konsulter kom till motsatta slutsatser om påverkan på vatten av de sökta verksamheterna. Vi vill också peka på den allvarliga kritik som Naturvårdsverket och Länsstyrelsen på Gotland framförde mot Cementas grundvattenutredningar vid huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen i målet om utökad kalkstensbrytning vid File Hajdar (M 7575-17) där myndigheterna anförde att en modellering av grundvattenströmningarna, hur väl den än är gjord, rymmer betydande osäkerheter och inte kan beskriva påverkan på yt- och grundvattnets rörelser med tillräcklig noggrannhet, speciellt med de komplexa berggrundsförhållanden som råder på Gotland.

Domstolen skriver (sidan 121-) att "verksamhetens påverkan i fråga om förändrad avrinning av ytvatten och grundvatten har kunnat beskrivas relativt detaljerat med utgångspunkt från det geografiska läget och platsens geologiska och topografiska förhållanden där brytområdet är beläget." Domstolen bedömer att "utredningen ger stöd för att grundvattenpåverkan blir relativt lokal, med ett influensområde som inte sträcker sig långt ut från täkten, uppskattningsvis högst 200 meter, och utan att någon påverkan på privata brunnar kan förutses. Bedömningen görs på grund av främst de topografiska förhållandena och att det fortsatt sker en viss grundvattenbildning i det successivt utökade brytområdet."

Föreningen anser att domstolens bedömning avseende grundvattnets kvantitet är alltför förenklad och inte sakligt underbyggd. Trots att det gjorts omfattande utredningar och modelleringar anser vi att det finns stora osäkerheter och att det, om tillstånd ska kunna ges, först krävs en kompletterande bedömning av oberoende sakkunnig.

Transporter av kalksten på väg

Föreningen kritiserar att frågorna gällande transportvägar, störningar, säkerhetsrisker och skyddsåtgärder inte är utredda i ansökan och inte klarlagda i Mark- och miljödomstolens dom.

Domstolen bedömer (sidorna 130 -) att utredningen ger stöd för att tillräckliga säkerhetshöjande åtgärder på väg 141 är möjliga att genomföra och att det finns förutsättningar att vidta sådana åtgärder efter den åtgärdsvalsstudie som Trafikverket planerar under medverkan av bl.a. SMA.

Vi menar att domstolen här gör en felaktig bedömning, eftersom åtgärdsvalsstudien ännu inte är genomförd och det därför inte är utrett vilka åtgärder som kan bli aktuella.

Domstolen har vidare beslutat att SMA ska bidra till att bekosta åtgärder med högst 110 miljoner kr vilket bolaget angett som kostnaden för ett alternativ med transportband.

Vi menar att beslutet är ogrundat då inget säger att kostnaden för nödvändiga åtgärder stannar vid det angivna beloppet. Att en lösning med transportband inte är möjlig på grund av att markåtkomst nekas kan inte vara ett skäl för att begränsa SMA:s ansvar - ekonomiskt och praktiskt - att lösa transportfrågan på ett säkert sätt.

Vi anser som tidigare att tillstånd inte kan ges innan transportfrågorna är fullständigt klarlagda.

För Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist

Ordförande

Anders Lekander

Sekreterare